

כִּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה

בלימודנו היום נגלה שאנחנו לא רק קוראים בתורה
אלא גם מצווים לכתוב אותה.
נברר מה המקום של כתיבה בתהליך הלימוד
ולמה אנחנו מצווים לכתוב שוב את התורה.

סנהדרין כא"ב

"אמר רבא: אף על פי שהניחו לו אבותיו לאדם ספר תורה
מצוה לכתוב משלו

שנאמר ועתה כתבו לכם את השירה"

א. מה רבא טוען?

ב. מה התגובה הראשונית שהקביעה של רבא מעוררת בכם?

דבריו של רבא מעוררים מחשבה על המתח בין החינוך שקיבלתי לבין העצמאות שלי, ביחס לתורה.

מוזמנים לבחור את אחד החלקים או כמה מהם לברר בעצמכם
מה המקום של התורה בחייכם, ומה היחס בין הירושה שקיבלתם ליצירה שלכם.

לפני שנצא לדרך... חשבו מה המקום שלכם אל מול התורה:

« קיבלתם מאחרים או רכשתם לבד?

« ירשתם מההורים או בחרתם בעצמכם?

« מה המקום האישי היצירתי שלכם בתורה ובמה אתם ממשיכי דרך?

תורה שלי ותורה שקבלתי

« למה אנחנו מצווים לכתוב ספר תורה משלנו אם קיבלנו מאבותינו?
בחרו דוגמא לכל אחד מהדברים הבאים שהם שלכם: חפץ, אמונה, ידע, תכונה טובה.
« מה מהדברים האלה קיבלתם מהוריהם?
« באיזו מידה הם שלכם?
« האם יש הבדל בין חפצים לאמונות, תכונות או ידע?
« האם יתכן שהם גם שלכם וגם של הוריהם?
« האם הם אותו הדבר אצל הוריהם ואצלכם?

תפילת עמידה נפתחת במילים:

.... אלוקינו ואלוקי אבותי **אלוקי** אברהם, **אלוקי** יצחק ו**אלוקי** יעקב'...
מדוע צריך להגיד את המילה 'אלוקי' שלוש פעמים בנפרד לכל אחד מהאבות ולא להסתפק בלומר
'אלוקי' – אברהם יצחק ויעקב' הרי זה אותו אלוקים?
הרב קוק מסביר שכמובן כולם האמינו באותו אלוהים אבל אחרת:

עולת ראייה רסט:

'כל אחד ואחד מהם קנה מדרגה מיוחדת בדרכי עבודתו'
אברהם מתוך עיון וחכמה, יצחק מתוך יראה ויעקב מתוך הנהגה מעשית.
« במה הדרך שלכם שונה משל הוריהם? « איזה תוכנות חזקות באמונה אצל הוריהם ואיזה אצלכם?

ספרים וחברים

משנה מסכת אבות פרק א' משנה ו'

... יהושע בן כרחיה אומר עשה לך רב וקנה לך
חבר והוי דן את כל האדם לךף זכות:

רש"י: וקנה לך חבר. אמרי לה: ספרים ואמרי
לה: חבר ממש

רשי מביא שני פירושים ל'קנה לך חבר' – האחד
חבר אנושי והשני ספר.

1. מה גורם לרש"י לא לסתפק בפירוש הפשוט
של חבר אנושי?

2. האם ספר יכול לשמש חבר?

« חשבו על שלושה דברים שחבר נותן לכם.
« האם ספר יכול לתת להעניק לכם משהו
מהדברים האלה.

« האם יש ספר שקראתם, או דמות
מספר שהיא בעלת משמעות עבורכן?
מחזקת אתכם?

תורה ושירה

רבי לומד את מצוות כתיבת ספר תורה מהמילים
'כתבו לכם את השירה'

דברים פרק לא יט

וְעָתָה כְּתֹבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְלַמָּדָה אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל שִׁירָה בְּכִיָּהֶם לְמַעַן תִּהְיֶה לִי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד
בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

« רבי מפרש את המילה שירה בפסוק כתורה.
- בתורה יש הרבה סיפורים והרבה הלכות אז
למה לדעתכם בחר לקרוא לה שירה?
- במה דומה התורה לשירה?

'כתבו לכם'

- מה ההבדל בין 'לכתוב' ל'לכתוב לכם'?
אפשר להבין את ההוראה הזו כמתכוונת למשמעות
של- עבורכם, בשבילכם.

היזכרו בדברים שכתבתם בשביל אחרים ובדברים
שכתבתם בשבילכם.

על מה ומי חשבתם בכתיבה, איך ניסחתם את הדברים?
מה הופך את הכתיבה של התורה לפונה אלינו? (נסו
לחשוב על הכתיבה מבחינת התוכן של הדברים, האופן
בו הם כתובים, הכוונה שנמצאת מאחורי הכתיבה)

כתיבת ספר תורה

כתיבת ספר תורה היא המצווה התרי"ג והאחרונה במניין המצוות.
ספר החינוך נותן כמה טעמים מדוע על האדם לכתוב ספר תורה בעצמו:

ספר החינוך מצוה תריג:

"משרשי המצוה... ונצטוו להשתדל בזה כל אחד ואחד מבני ישראל, ואף על פי שהניחו לו אבותיו, למען ירבו הספרים בינינו ונוכל להשגיל מהם לאשר לא תשיג ידו לקנות, וגם למען יקראו בספרים חדשים כל אחד ואחד מישראל כן תקוץ נפשם בקראם בספרים הישנים שיניחו להם אבותיהם."

- « האם הנימוקים האלה תקפים בתקופה בה יש דפוס ומחשב?
- « 'כן תקוץ נפשם ... בספרים הישנים...' - אם יש לכם אפשרות לבחור בין ספר תורה כשר, פדלט/סמארטפון, מחברת בכתב יד - באיזה תעדיפו ללמוד? מה ההבדלים בניהם, התייחסו לנגישות, קדושה, נעימות, קושי?
- « סכמו לעצמכם מה היתרונות והחסרונות של כל אחד

הבן איש חי, מבאר בהסבר נוסף מדוע אנחנו מצווים לכתוב ספר תורה משלנו ולא להסתפק בתורה שקיבלנו.

בן איש חי שנה ראשונה פרשת תזריע טהרות:

"וכמו כן אתה צריך להזהר בממון הרוחני היא התורה הקדושה המסורה לך שתתקן עצמך ללמוד תורה ולא תניחנה בטלה בקרן זוית, יען כי הן אמת שנתנה לך מאת ה', אך היא אינה ירושה לך אלא עודנה של בעלה, דתורת ה' נקראת גם אחר שנתנה לישראל, ובעלה רוצה שתטרח בה להוציא ממנה רווחא ופירי (רווח ופירות) בחדושי תורה."

- « מה מוסיף הבן איש חי על ספר החינוך?
- « האם החובה לכתוב ספר תורה בעצמנו – פירושה להעתיק לבד את אותה תורה או לפרש אותה ולחדש חידושים?

כתיבה או קניה

מה אתם מעדיפים: לקנות אוכל או להכין? לכתוב ברכה ליום הולדת של חבר לבד או לחפש קטע יפה? לקנות עציץ מוכן או לשתול? האם אתם טיפוסים של להכין לבד או לקבל מהמוכן?

תלמוד בבלי מסכת מנחות דף ל' עמוד א'

וא"ר יהושע בר אבא אמר רב גידל אמר רב:
הלוקח (קונה) ס"ת מן השוק - כחוטף מצוה מן השוק,
כתבו - מעלה עליו הכתוב כאילו קיבלו מהר סיני.
אמר רב ששת: "אם הגיה אפי' אות אחת, מעלה עליו כאילו כתבו."

הגמרא משווה בין מי שקונה ספר תורה מוכן לבין מי שכותב אותו לבד:

	קונה	כותב
הפעולה	חוטף	קבלו
מאיפה	מן השוק	מהר סיני

- « מה ההבדל לדעתכם בין לחטוף ללקבל? איזו תכונה מאפיינת את החוטף מול המקבל?
- « שוק מול הר סיני - מה ההבדל בין המקומות - מי נמצא בהם?
- « האם ללמוד בבית ספר - דומה יותר לחוטף מן השוק או לכותב בעצמו?